

3. Ovatko sosiaali- ja terveystieteiden toiminnan järjestämisen lähtökohdat ymmärrettävät tuottajakorvausten näkökulmasta (Luku 2)?

Ei pääosin.

4. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 3

Tämän luvun tekstin ymmärrettävyyttä häiritsevien teemojen käsittely samanaikaisesti.

Luku 2, sivu 4. Seuraavassa lauseessa on osin epäselviä termejä:

*"Tavoitteet ja käytettävissä oleva tietopohja kytkeytyvät yhteen, sillä maakunnan on seurattava ja arvioitava asetettuja tavoitteita. Asetettujen tavoitteiden perusteella järjestäjä voi tunnistaa **ohjaustarpeet** ja suunnitella niiden mukaiset ohjauskeinot. Ohjauskeinoja voivat olla esimerkiksi **hallintopäätös, valvonta, valinnanvapauden aktiivinen tukeminen sekä tuottajakorvaukset.**"*

Ohjaustarve ei ole selkeä termi. Voisi olla "muutostarve palvelutuotannossa, esim. saatavuuden lisääminen tai vaikuttavuuden hakeminen tietyn teeman osalta."

Hallintopäätös itsessään ei ole ohjauksen keino, siinä määritettävät ehdot ovat.

Luku 2, sivu 5, Kuvio 1. Kuviossa on osin epäselviä termejä:

Ohjaustarve = Voisiko olla vaikuttavuustavoitteet? Ohjaustarve on epäselvä ja tarpeeton uusi termi tähän kokonaisuuteen, jossa vaikuttavuustavoitteet on vakiintunut, ja yleisesti ymmärretty, termi.

Valinnanvapauden tukeminen = Tarkoitetaanko tässä asiakkaan valinnan tukemista vai mitä? Ilmaisuu on tarkennettava.

Luku 2, sivu 5, seuraava lause on osin epäselvä:

*"Maakunnan on osoitettava liikelaitoksensa sosiaali- ja terveystieteiden yksikölle korvaus samoin **yleisin** perustein kuin muillekin suoran valinnan palveluiden tuottajille."*

Mihin sanalla "yleisin" viitataan? Ehdotamme seuraavaa muutosta muotoiluun: Määritettävä samoin perustein. Seuraavassa lauseessa voisi sitten yksilöidä, mitkä ovat poikkeustilanteita korvausten suhteen (ja tuoda esille, että nämä koskevat kaiketi myös yksityisiä tuottajia?).

5. Auttaako raportti hahmottamaan järjestäjän tavoitteiden ja niiden seurannan suhdetta korvausmallin suunnitteluun (erityisesti luku 3)?

Ei pääosin.

6. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 5

Luku 3, sivu 6. Ehdotamme täsmennystä seuraavaa täsmennystä:

*"**Palvelutuotannolle** tavoitteiden asettaminen ja niiden toteutumisen seuranta ovat maakuntajärjestäjän ydintehtäviä ja ne linkittyvät keskeisesti kaikkeen järjestäjän päätöksentekoon."*

Luku 3, sivu 6. Epäselvä termi:

*”**Monitavoitteisuus** tarkoittaa usein, ettei kaikkia tavoitteita voida halutussa laajuudessa saavuttaa yhtä aikaa, koska ne voivat olla keskenään ristiriitaisia.”*

Monitavoitteisuus ei ole ymmärrettävä termi. Voisiko ilmaista täsmällisemmin? Esimerkiksi seuraavasti: Tavoitteita on usein monia. Kaikkia tavoitteita ei voi saavuttaa yhtä aikaa ja tavoitteet voivat olla ristiriitaisia, siksi tavoitteiden priorisointi on tärkeää.

Luku 3, sivu 6. Epäselvä ilmaisu:

*”Esimerkkilaatikossa 1 esitetään muunnelma tavoitteiden hahmottamisessa kansainvälisesti usein käytetystä ns. Triple Aim kehikosta. Esimerkissä keskitytään erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (johon myös valinnanvapauslaki kuuluu) tavoitteisiin, **koska ko. tavoitteet ohjaavat keskeisesti maakuntien korvausmallien suunnittelua.**”*

Kenen suunnittelua ko. tavoitteet keskeisesti ohjaavat? Pyydämme muuttamaan passiivi-ilmaisut aktiiviseen muotoon.

Luku 3, sivu 7. Epäselvä ilmaisu:

*”Ns. Triple Aim –malli on yksi tapa jäsentää useita samanaikaisia tavoitteita. Mallin perusajatuksena on, että kaikkia kolmea tavoitetta tavoitellaan yhtä aikaa siitäkin huolimatta, **että lopulta kyse on usein eri tavoitteiden kompromissista.**”*

Mitä tarkoitetaan? Viitataan kompromisseihin tavoitteita priorisoidessa?

Luku 3, sivu 8. Epäselviä ilmaisuja:

*”Korvausjärjestelmää suunnitellessaan maakunta tarkastelee erityisesti palvelujärjestelmän **suorituskyvyn tasoa.**”*

Mitä suorituskyvyllä tässä yhteydessä tarkoitetaan? Saatavuutta? Laatua? Esimerkki olisi hyvä avaamaan käsitettä.

*”Ennen varsinaista käyttöönottoa ja mittareiden kytkemistä korvauksiin, niitä tulisi ensin seurata, sillä seurannan perusteella maakunnat saavat lisätietoa mittareiden **numeroarvoista ja muutosherkkyyksistä.**”*

Mihin numeroarvoilla viitataan? Tuottajien suoriutumiskykyyn laatuindikaattoreilla? Pyydämme täsmällisempää ilmaisua.

Luku 3, sivu 8. Täsmennysehdotuksia:

”Tärkeää on myös varmistaa, etteivät mittarit ole manipuloitavissa. Tämän tiedon pohjalta voidaan lopulta arvioida, miten mittarit soveltuvat korvausten maksamisen perusteiksi.”

Tässä yhteydessä esimerkki voisi olla hyvä siitä, mikä on sellainen mittari, jota voi manipuloida. Esim. T3 ennalta ilmoitettuna päivänä mitattuna.

”Edellä kuvatusta huolimatta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (ml. valinnanvapauden laajentaminen) tavoitteiden toteutumista kuvaavia mittareita on kuitenkin seurattava jokaisessa maakunnassa riippumatta korvausmalleista.”

Ehdotamme, että kohdat, joissa käsitellään kannustinperusteisia korvauksia ja seurantatietoja eritellään kappalejaolla. Muuten lukijan on haastava seurata tekstiä.

”On tärkeää selvittää myös laskennan vaatima työmäärä, kustannukset ja osaaminen.”

Ehdotamme lausetta jatkettavaksi seuraavalla asiasisällöllä: Lisäksi on selvitettävä ovatko raportointivaatimuksista koituvat kustannukset tuottajille kohtuuttomia. Jos, vaatimuksia on muokattava.

Luku 4, sivu 12. Esimerkkilaatikko 3. Tämä on hyvä koonti.

7. Onko tuottajakorvausten rooli tuottajaverkon ohjauksen kokonaisuudessa selkeä (Luku 4)?

Ei pääosin.

8. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 7

Luvun korvauksia käsittelevä osuus on selkeä. Tuottajaverkon ohjauksen kokonaisuudesta on haastavaa saada otetta.

Luku 4, sivu 10. Täsmennysehdotus:

”Maakuntajärjestäjällä on käytössään erilaisia keinoja, joilla se voi ohjata sosiaali- ja terveyskeskusten tuottajaverkkoa tavoitteidensa saavuttamiseksi. Ohjauskokonaisuuden tulisi perustua tavoitteisiin ja siten tiedolla johtamisen periaatteisiin.”

Edellä olevan kaltaiset johdantolauseet voisi poistaa. asiat ovat tulleet ilmi jo aiemmissa osuuksissa. Ylipäätään kokonaisuutena ohje on raskaslukuinen. Toimisiko tiiviimpi ja visuaalisempi opas muutamalla ydinviestillä paremmin?

Luku 4, sivu 10. Epäselvä ilmaisu:

”1) Ohjaustarpeiden ja niiden muutosten tunnistaminen tavoitteiden seurannan tietopohjaa hyväksi käyttäen

2) Ohjauskeinojen valinta ja toteutus, joissa on huomioitava, että

a. ohjaustoimien teho vaihtelee

b. ohjaustoimien vaikutukset vaihtelevat

c. ohjaustoimien suorat vaikutukset ja kustannukset sekä sivuvaikutukset (epäsuorat kustannukset) vaihtelevat eri ohjauskeinojen välillä

3) Ohjauskeinojen vaikuttavuuden- ja tuloksellisuuden arviointi”

Mitä eroa on kohdilla B ja C?

Luku 4, sivut 10-11. Täsmennysehdotus:

”Maakuntien ohjausmekanismien keinovalikoimaa voidaan jaotella seuraavalla tavalla:

☒ *Normiohjaus: ohjaus tapahtuu lainsäädäntöön ja ohjeisiin perustuen.*

☒ *Resurssiohjaus: ohjaus tapahtuu rahaa tai muita resursseja jakamalla ja niiden jakoperusteita säätämällä.*

o Tulos- ja tavoiteohjaus: Resurssiohjauksen muoto, jossa resursseja jaetaan sillä perusteella missä määrin organisaatio tai yksilö on tuottanut tulosta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Tulosohjauksessa korostuu perinteistä resurssiohjausta selkeämmin toiminnan tuloksellisuuden ja jaettujen resurssien välinen suhde.

☒ *Sopimusohjaus: Palvelutuotannon strateginen ja operatiivinen ohjausväline. Sopimusohjauksen avulla järjestäjä ja tuottaja sopivat tuotettavasta palvelusta ja sen yksityiskohdista.”*

Toivoisimme konkreettisemmalla tasolla olevaa ohjetta, joka käsittelisi napakasti korvauksien asettamista otsikkonsa mukaisesti. Tässä muodossa ohje sisältää melko paljon teoriaosuuksia (esimerkiksi yllä oleva kohta), joilla saatetaan menettää lukijan kiinnostus ja mahdollisesti tarttumapinta. Ohjeen kohderyhmä on käsittääksemme korvauksia konkreettisesti pohtivat henkilöt, joilla on käsitys teemasta laajemmin.

9. Onko suoran valinnan sosiaali- ja terveyskeskusten palveluista maksettavien korvausten yleiset periaatteet kuvattu raportissa riittävän selkeästi (Luvut 5 ja 6)?

Kyllä.

10. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 9

Tämä osuus on selkeä ja hyvä kokonaisuus. Erityisesti verrattuna ohjeen muihin lukuihin. Ehdotamme edeltävien osuuksien yhdistämistä, selkeyttämistä ja tiivistämistä. Ohjauksen osalta ohje on nykyisellään liian laava, teoreettinen ja polveileva.

11. Auttaako raportti hahmottamaan, millaisia tekijöitä korvausmallin suunnittelussa täytyy ottaa huomioon?

Kyllä.

12. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 11

Luku 6, sivu 22. Lisäsehdotus.

”Korvausten teknisen laskennan ja maksuliikenteen hoitaa Kansaneläkelaitos (Kela).”

Puuttuu maininta, että rahat menevät maakunnan kautta Kelalle, eli maakunnan budjetista sekä maakunnan määrittämällä kapitaation tasolla.

Luku 6, sivu 22. Epäselvä lause.

”Valinnanvapauslain 65 § mukaisen kiinteän korvauksen laskemista ja maksamista varten maakunnat toimittavat Kelalle keskimääräisen asiakaskohtaisen euromäärän.”

”Keskimääräinen asiakaskohtainen euromäärä” terminä tarkennettava. Mihin sillä viitataan? Alkuvaiheessa kuntien terveyskeskuskulut? Maakunnan toimiessa edellisen vuoden kulut?

Luku 6, sivu 22. Epäselvä kohta.

”Maksatus tuottajille suoritetaan yhtenä kokonaisuutena kaikista tuottajalle kussakin kuukaudessa listautuneina olevista asiakkaista, eivätkä tuottajat ja järjestäjä näe asiakaskohtaista korvausten erittelyä.”

Miten järjestäjä voi ilman tietoa tietää miten mahdolliset suoritekorvaukset kohdennetaan? Järjestäjä ei ole kiinnostunut yksilötason tiedoista, mutta ylätasoon tiedot ovat ehdottoman tärkeitä. Esimerkiksi Uudellamaalla alle 1000 asukasta koskevat tiedot voidaan jättää pois järjestäjän raporteista.

Ohjauksen mahdollistumiseksi järjestäjän täytyisi saada tietää vähintään ylätasolla miten asiakkaat käyttäytyvät.

Tämä kohta on ristiriidassa maakunnan raportointivelvoitteen kanssa.

Luku 6, sivu 23. Taulukko 4.

Epäselvää mihin malli 1 ja malli 2 viittaavat? Taulukon esittelytekstissä voisi avata molempia esimerkiksi yhdellä lauseella.

13. Ovatko kiinteän korvauksen peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku 6.1)?

Kyllä pääosin.

14. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 13

Kapiataatiokorvauksen tason mahdollinen korjaustarve ohjausmallin tarkentuessa olisi hyvä tuoda esille tekstissä.

15. Ovatko suoriteperusteisten korvausten peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku 6.2)?

Kyllä.

16. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 15

-

17. Ovatko kannustinperusteiden korvausten peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku 6.3)?

Kyllä.

18. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 17

-

19. Onko muiden korvausten rooli selkeä (Luku 6.4)?

Kyllä.

20. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 19

-

21. Mistä suoran valinnan palvelujen sosiaali- ja terveyskeskusten tuottajakorvauksiin liittyvistä asiakokonaisuuksista tarvittaisiin lisää tietoa tai mihin ohjeistusta?

-

22. Muut vapaamuotoiset huomiot raportista

Raportti jakautui selkeästi kahteen eri osuuteen: Kohdasta 4.2. alkaen raportti on pääosin hyvin selkeää ja ymmärrettävää asiatekstiä, joka toimii ohjeena korvausten asettamiseksi. Lukua 4.2. edeltävä osuus on polveilevaa ja melko vaikeasti seurattavaa tekstiä.

Ehdotamme ohjeen alkuosuuden poistamista tästä yhteydestä tai rohkeaa tiivistämistä sekä visualisointia. Näin ohjeen saisi pituudeltaan napaksi kokonaisuudeksi, joka on pituudeltaan luettavissa ja sisäistettävissä.

Tiivistämistoiveesta huolimatta esitämme yllä tarkennus- ja täsmennysehdotuksia myös osuutta 4.2. ennen olevaan tekstiin sen editoinnin tueksi, jos teksti päätetään pitää osana tätä ohjetta tai julkaista toisessa yhteydessä.

Yleisesti ohje kaipaisi lisäksi konkretiaa: Passiivimuotojen sijaan toivoisimme aktiivisia lauseita, joissa tekijä on määritetty. Kuka tekee ja mitä tekee?

Seuraavia asioita toivoisimme lisättäväksi ohjeeseen:

- Prosessikaavio tiedon ja rahan kulkemisesta eri toimijoiden välillä
- Kuvaus kapitaatiokorvauksesta sekä järjestäjän mahdollisuuksista muuttaa kapitaatiota.

23. Millaista tuottajakorvauksiin liittyvää toimeenpanon tukea jatkossa tarvittaisiin?
Avoin vastaus

-